

Hoe ontstaat een damprobleem bij Martijn van der Klis?

Tom Kieboom

Terecht stelt Martijn van der Klis aan het einde van zijn bijdrage de vraag: "Hoe ontstaat nu een damprobleemist?". Het is het bekende kip-of-ei-probleem: zonder damproblemen in de diverse media komen er geen nieuwe problemisten bij, zonder damprobleemisten komen er geen nieuwe damproblemen bij! En ben danig geschrokken van zijn opmerking dat de jeugdwebsite DAMXL van de KNVB 't loodje heeft gelegd: dit had ik me nog niet gerealiseerd. Gelukkig, zo las ik in Het Damnieuws van december 2015, is er een nieuwe kinderwebsite DAMZ! geopend. Ook een paar dampersoonlijke zetjes kan effect hebben: dankzij de jonge leermeester Arjen Timmer heeft de eveneens jonge Martijn de mooie synergie tussen het partijspel en de problematiek weten te ontdekken, te waarderen, én te praktiseren. Voldoende bewijs volgt hieronder in zijn jeugdige bijdrage!

Prelude

In eerste instantie reageerde ik enthousiast op het verzoek van Tom Kieboom om voor deze rubriek te schrijven. Maar even later bedacht ik me dat ik misschien niet helemaal de juiste persoon ben om hier een stuk te schrijven. Ik ben nou niet echt iemand die elke twee maanden in de probleemrubriek te vinden is, en als dat al zo is, dan komen de standen vaak niet boven de wederzijds tien schijven uit, wat mijns inziens wel ruim genoeg is om te verrassen, maar

niet om halve wonderen te verrichten, zoals de groten der compositiewereld kunnen. En als ik iets zou vertellen over hoe mijn problemen tot stand zouden komen, dan zou je toch vaak hetzelfde horen als bij anderen die al aan het woord zijn geweest. Aan de andere kant bedacht ik me dat ik dat met een iets andere blik het wél een interessant stuk zou kunnen worden. Hoewel ik geen inzicht in het exacte ledenbestand heb van de KvD, vermoed ik dat ik niet de oudste ben, om het eufemistisch uit te drukken. Mijn weg naar de wereld der problematiek toe is mogelijk interessant om een poging te wagen het ledenbestand wat te verjongen. Dus zal dit artikel zich iets minder richten op het compositoire, maar des te meer op de weg ernaartoe. Er zijn een aantal kantelpunten op mijn weg die mogelijk inspireren om weer anderen te inspireren.

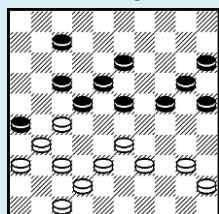
Het prille begin (2008-2009)

Ik herinner me mijn eerste aanraking met de problematiek nog goed. Tijdens een halve finale aspiranten fungeerde mijn familie als gastgezin en hadden we onder andere Arjen Timmer op bezoek. In een winkelcentrum, waarschijnlijk wachtende op een enorme hoeveelheid frituur die de jonge lijven van de adolescenten zou moeten stillen, liet Arjen een paar van zijn fraaie composities zien. Ik

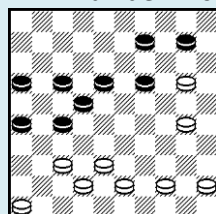
kan me de standen niet meer herinneren, maar een werkstuk dat eindigde in een Laocoön-motief opende mijn ogen voor deze kunstvorm.

Niet veel later publiceerde Arjen een artikelenserie voor beginners over componeren op het ter ziele gegane DamXL, een jeugdwebsite van de KNDB. Arjen toonde bewerkingen op een motief dat hij vrijwel tegelijk met de Fransman Michel Sabater had ontdekt, in MM-code: 2030 24.25 (--) = 34.39.45 (--). Het eerste diagram (De Problemist, december 2008) toont één van de voorbeelden. Oplossing: 1.37-32 26x48 2.47-42 48x28 3 40-34 22x31 4.33x2 13-19 5.36x27 18-22 6.27x29 24x42 7.2x47 20-24 8.47x20 15x24 met motiefstand. Arjen wees er fijntjes op dat het motief ook spiegelbaar was, en vroeg lezers om een bord te pakken en zelf aan de slag te gaan.

1. A. Timmer

2. M. van der Klis

Nu zou je, als ik de oude verhalen mag geloven, “vroeger honderden brieven hebben ontvangen”, maar Arjen was gelukkig al heel blij met mijn e-mail (de enige). Ik kwam eind 2008 met het tweede diagram, waar het motief ook weer is uitgebreid met een damvangst. Wit wint door: 1.20-14 9x20 2.30-24 20x29 3.38-32 27x40 4.45x5 18-23 5.5x32 17-21 6.32-5 22-28 7.5x32 21-27 8.32x21 16x27 met motief Sabater/Timmer. Arjen besprak de compositie in De Problemist van februari 2009, wat voor mij natuurlijk erg leuk was om te lezen, maar me tegelijkertijd een beetje afschrok: moet je soms een buitenbeentje zijn in de op zichzelf al excentrieke damwereld om op deze manier met bord en de schijven te spelen?

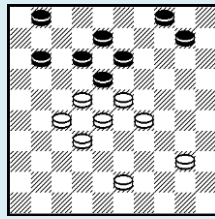
Motieven (2011-2013)

Het duurde vervolgens wel even voordat het vuur echt ging branden. Veel partijspelers gedijen goed bij een competitie-element (partijdammen gaat uiteindelijk toch om de knikkers (en ratingpunten)), en daarom pakte ik de handschoenen weer op toen de KNDB de jubileumprobleemwedstrijd organiseerde bij het 100-jarig bestaan. Vrijwel de hele tweewekelijkse zonvakantie zat ik met een miniatuurdambordje op het strand te prakkiseren. Ik probeerde te werken vanuit een motief met het voorbeeld van Arjen in het achterhoofd. Na veel pogingen lukte het en was ik trots op mijn eerste volledig zelf gebrouwen compositie, die genoeg bleek voor de derde prijs. Deze heb ik al eens laten zien in De Problemist, en daarom toon ik in dia 3 de zilveren stand van Tim Vermeulen uit 2011 met als oplossing: 1.27-21 18x49 2.21-16 49x35 3.16x9 4x13 4.29-24 35x19 5.23x5 13-19 6.5x23 8-12 7.23x7 1x12 8.28-22+. Bijzonder is overigens dat de nummers 1 en 2 uit die competitie niet (meer?) actief lijken te componeren: wellicht waard om ze nog eens te benaderen?

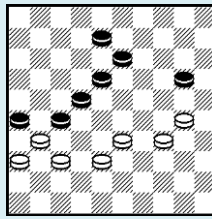
Ik was na deze wedstrijd definitief gegrepen door de problematiek en ging me er steeds meer mee bezighouden. Ik merkte wel dat het werken op motieven me minder goed afging: het is al een hele klus iets origineels te verzinnen, en om er daarna nog iets toonbaars op te creëren, dat vind ik best lastig. Ook merkte ik dat het op die manier moeilijk leek om voorbij de grootte van een miniatuur te komen. Toch komt mijn meest geslaagde compositie (al zeg ik het zelf) uit dit tijdperk; zie het vierde diagram, uit De Problemist augustus 2013, met als oplossing: 1.34-29 20-25 2.29-24 25x34 3.24-19 13x24 4.33-

28 22x42 5.31x2 42x31 6.2x39 31-37 7.39-28 37-42 8.28-37 42x31 9.36x27+. Het motiefje, waarbij de dam grappig genoeg bij het slaan op één veld wint, één veld remiseert, en op het laatste veld zelfs nog verliest, had ik al even op het oog, als ik andere ideeën uit mijn persoonlijke compositedatabase (ja, de tijd van schriftjes is definitief voorbij...) bekijk.

3. T. Vermeulen

4. M. van der Klis

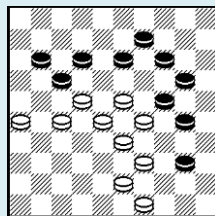

Slagsystemen (2013-2015)

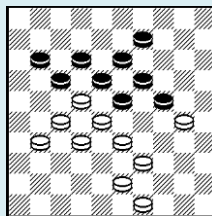
Halverwege 2013 veranderde ik van baan, maar nu ik op mijn problemen terugkijk, ook van manier van problemen maken. Ik wilde af van het kleinere en meer spectaculaire afwikkelingen op het bord brengen; al probeer ik wel een link met de partij te behouden. Dat laatste is best lastig, en ik vind het enorm knap om te zien hoe problemisten als van der Stoep, Hermelink en meer recentelijk Goedemoed, Dijkstra, Lemmen en de tandem Meurs/Boomstra dat wel aan de lopende band lukt. Desalniettemin ben ik best tevreden met diagram 5, gepubliceerd in De Problemist december 2013, waar wit na 23-19 met 39-34, 34x3 en 3x32 precies op het goede veld terecht komt voor een hinderlaag van de zwarte dam. Hier begon het idee met de zet 39-34, en bedacht ik me later dat ik daarvoor eerst veld 14 kon ontruimen, waardoor het idee iets gesluiert wordt (al is dat voor de geoefende oplosser niet heel vertroebelend).

Wat ik moeilijk vind aan het werken met slagideeën is om het echt uit te laten komen in een scherpe eindstand of motief. Ik probeer wel eens een motief "erbij" te zoeken in de probleemdatabank, maar dat is niet altijd de meest vruchtbare weg. Zo zit ik met behoorlijk wat ideeën die net niet helemaal voldoen aan scherpe regels. Instructief is dia 6 uit 2015 met als oplossing: 1.27-21 18x29 2.39-34 17x37 3.43-38 23x43 4.34x3 24x35 5.3x16+, waar de witte schijf op 49 overbodig is in de eindstand (maar niet helemaal figureert, want op de eerste zet is hij als poortwachter van belang). Het is me ondanks diverse pogingen niet gelukt die 49 een functie te geven in een afspel.

5. M. van der Klis

6. M. van der Klis

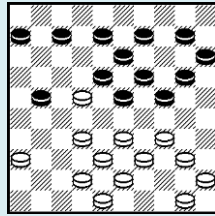

Inspiratie uit de partij (2009-2016)

Inspiratie voor slagsystemen kan ook uit de partij komen. Hans Jansen ziet al veel tijdens de partij, maar maakt vaak hele studies van de fraaie mogelijkheden. Zo analyseerde hij een partij tegen mij in The Hague Open van 2009 en vond een fraaie combinatie variant (dia 7): 1.50-44 18x27 2.33-29 24x33 3.38x18 27x47 4.34-30 13x22 5.30-24 20x29 6.48-42 47x49 7.40-35 49x40 8.45x1. Een scherpe zetting

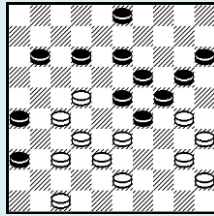
ontbreekt er wel nog aan, en dat is (ik waarschuw vast voor de puristen) wel een beetje het leitmotief van deze laatste sectie.

7. H. Jansen

M. van der Klis

8. A. Venema a.z.

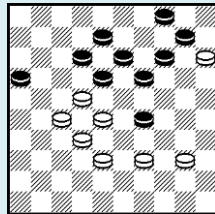
M. van der Klis

Tijdens een verloren moment op nieuwjaarsdag 2015 bedacht ik me dat ik van mijn leukste combinatie uit het voorgaande jaar wel eens een compositie zou kunnen proberen te maken. De partijstand uit 2014 staat in dia 8, mijn poging in dia 9. Zwart won door 37...23-28! en nu de leuke plakker met naslag 38...11-17!, 39...17x48 en 40...48x6.

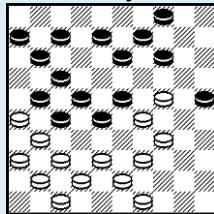
De compositie (dia 9, waar het uiteraard wel wit is die wint) is helaas een stuk minder fraai, en met het voorgaande in gedachten ook wel zonder oplossing te vinden. Het is met uitzondering van het slotakkoord een wat saaie poging, waar wit zelfs twee schijven minder heeft in de aanvangsstand. Dat moet beter kunnen...

Voor het jaar 2016 is er ook alweer een goede gegadigde: in de nationale competitie van 2015 werd ik vanuit diagram 10 na het naïeve 26.33-29? getrakteerd op het fraaie 26...7-12! 27.29x16 28-32 28.37x28 22x44 29.31x11 6x17 30.49x40 14-19 31.16x27 19x46 met winnende dam. Mocht ik wat vinden, dan ziet u dat vanzelf wel weer verschijnen in de probleemrubriek!

9. M. van der Klis

10. U. Valjuk a.z.

M. van der Klis

Conclusie (2008-2016)

Hoe ontstaat nu een damproble(e)m(ist)? Ik denk dat ik in het bovenstaande enige aanknopingspunten heb gegeven. Het moet starten met een aangename kennismaking (het liefst door een iemand die op gelijke voet staat (het Engels gebruikt hiervoor het mooie *peer*)), er is hernieuwd contact nodig om het vuur weer op te doen laaien, het kan mogelijk worden aangewakkerd met competitie, en daarna is de haard definitief brandend. Nu maar hopen dat het niet als een nachtkars weer uitgaat, maar omdat ik vind dat DP met de huidige koers (strakke vormgeving, dicht op de actualiteit, mooie rubrieken en meer aandacht voor de partij) de juiste kant op vaart, denk ik dat ik nog wel even blijf plakken in dit damwereldje!

Naschrift Tom Kieboom

“Als jonge software engineer aan de Universiteit Utrecht, partijspeler én problemist zou Martijn ongetwijfeld de ideale opvolger als webmaster van de KvD-site zijn!”, was mijn primaire en brutale geventileerde gedachte als inmiddels 70-jarige webmaster. Na van de schrik bekomen te zijn liet Martijn mij weten best zo nu en dan te willen helpen met de website. En dat heeft hij geweten: het mee opzetten van de webpagina ‘Motieven’, dat ongevraagd uit de hand

liep met een aanzet tot het digitaliseren van de MotiefMijn, nu tevens in samenwerking met Klaas Bor. Een enorme klus, ook voor Rob Spijkers die al zijn motievenkaartjes aan het overtypen is in Word! En of dat niet genoeg was, vroeg ik Martijn vervolgens om deze bijdrage in De Problemist. Daarom, naast mijn grote dank tevens een gemeend mea culpa, Martijn!

Het jubileumjaar 2016 kent nog vier 'vacatures' voor bijdragen aan deze rubriek. Sollicitaties worden dankbaar ingewacht op ank.kieboom@inter.nl.net of Stationsweg 56, 2991 CM Barendrecht!